

Magyarország a világsajtóban - 2012

2013. február 13.

Összefoglaló

- A tanulmányban 7 ország 40 országhatáron túl is ismert médiumát, azaz világsajtóját vizsgáltuk meg. Ezekben 2012-ben összesen 3659 alkalommal jelent meg Magyarországról szóló cikk.
- A vizsgált országok közül az Egyesült Államok, Németország és Nagy-Britannia írt a leggyakrabban a magyar vonatkozású témákról.
- A megjelenések polaritása a következőképpen alakult: 5,8 százalék volt pozitív, 47,7 százalék semleges, 46,5 százalék pedig negatív.
- A legtöbb negatív cikk szám szerint a német világsajtóban jelent meg (409 db), míg arányait tekintve a svájciban (61,5%).
- A külföldi lapok által kiemelten kezelt ügyek: a kormány intézkedései (539 db), gazdasági helyzet (531 db), Magyarország és az Európai Unió viszonya (526 db), EU-IMF tárgyalások (335 db), demokráciakérdés (294 db), szélsőjobbaldali tendenciák (254 db), köztársasági elnök (180 db), Szafarov-ügy (117 db) és a magyar ellenzék (102 db).
- A legtöbb hírt két hírügynökség, az amerikai Bloomberg és a brit Reuters, valamint az osztrák Der Standard napilap közölte hazánkról.

A média-megjelenések száma és típusai

Az általunk vizsgált világsajtóban a 2012-es évben 3659 alkalommal jelent meg cikk Magyarországról, amely átlagosan havi 305 média-megjelenésnek felel meg. Első ilyen elemzés révén ugyan nincs viszonyítási alap, de ezek tükrében úgy látjuk, hogy a vizsgált időszakban a nemzetközi média intenzív figyelmet szentelt a Magyarországról szóló politikai és gazdasági híreknek.

A híráktívitás azonban nem volt kiegyensúlyozott az év során, az egyes hónapok megjelenésszámai jelentősen eltértek egymástól. A maximális havi megjelenésszám 702 darab volt januárban, míg májusban csupán 179 megjelenést regisztráltunk. Az eltérés hátterében az áll, hogy januárban több nagy horderejű ügy egyszerre szerepelt a nemzetközi média napirendjén, úgymint a január elsejével hatályba lépett Alaptörvény, a közjogi változás ellen rendezett demonstrációk, a Magyarországgal szemben megindított kötelezettségszegési eljárások, az Európai Unióval és a Nemzetközi Valuta-alappal folytatott tárgyalások, valamint az Európában példátlan kormánypárti felvonulás. Ehhez képest májusban a világsajtó kevesebb, inkább belpolitikai jelentőséggel bíró ügyeket tárgyalt, ilyenek például az adópolitikai változások és az új köztársasági elnök, Áder János megválasztása.

Országok tekintetében az amerikai, a német és a brit lapok mutatták a legnagyobb érdeklődést a magyar ügyek iránt. A legkiemeltebb figyelmet az Egyesült Államok szentelte hazánknak, az amerikai lapok összesen 840 cikkben írtak Magyarországról (egy vizsgált médiumra így átlagosan 168 cikk jut). Második helyen szerepel Németország, amely éves összesítésben 746 megjelenést produkált (átlagosan 75 cikk laponként), míg a brit sajtó 656 írás erejéig foglalkozott a magyar témákkal (átlagosan 82 cikk laponként). A figyelt országok sajtóját összehasonlítva megállapítható, hogy Svájc közölte a legkevesebb megjelenést Magyarországról; a svájci lapokban csak 174 cikket regisztráltunk, igaz, az laponként 87 cikknek felel meg átlagosan. Arányaiban legkevesebb megjelenést az orosz sajtó közölte, laponként átlagosan 64 cikk foglalkozott Magyarországgal.

A legtöbb megjelenést a két angolszász hírügynökség tette közzé, amely az egyes országok világsajtójának összesített megjelenés-számát is befolyásolta. Az amerikai Bloomberg hírügynökség 429, a brit Reuters 319 cikket írt összesen Magyarországról. A Bloomberg kiemelt érdeklődésének oka, hogy azonos súllyal kezeli a politikai és gazdasági témákat. Ráadásul nemcsak a fajsúlyos gazdasági híreket jelenteti meg, hanem a kisebb jelentőségű gazdasági statisztikákat is. Ezzel szemben az osztrák Standardban 250, az amerikai Wall Street Journalban 239, míg a Frankfurter Allgemeine Zeitungban „csak” 202 írás jelent meg hazánkról.

A Magyarországról szóló cikkek közül 1671 hírösszefoglaló volt, ami 45,7 százalék az összes írás tükrében, a tudósítások száma pedig 1070 volt, ez 29,2 százalékot jelent. A vizsgált világsajtóban összesen 534 véleménycikk kapott helyet, és 207 blogbejegyzés jelent meg.

Polaritás

Tanulmányunkban nemcsak a megjelenések számát és annak változását, hanem a cikkek által közvetített médiakép irányultságát is vizsgáltuk. Az ún. „polaritás-mutató” minden média-megjelenés esetében +1 (pozitív), 0 (semleges), vagy -1 (negatív). Ezek alapján több megjelenés esetén átlagszámítással adjuk meg egy időszak, téma, vagy valamely ország világsajtójának polaritás-mutatóját. Ha ez a szám negatív, könnyen belátható, hogy a vizsgált megjelenések összképe is inkább negatív.

A 2012-es megjelenések összesített polaritása kedvezőtlenül alakult, ugyanis a pozitív polaritású cikkek aránya csupán 5,8 százalék volt, míg az összes megjelenés 46,5 százaléka negatívan ítélte meg Magyarországot. Ugyanakkor Magyarország nemzetközi összképében javuló tendencia figyelhető meg, hiszen a negatív cikkek aránya az év eleji 57,1 százalékról az év végére 30,2 százalékra esett. A világsajtóban nincs sok pozitív történet Magyarországról, de a Magyarország-kép mindenképpen konszolidálódott.

A havi polaritás-mutatókat összehasonlítva megállapítható, hogy Magyarország nemzetközi médiaképe szeptemberben volt a leghátrányosabb, amikor Ramil Safarov azerbajdzsáni kiadatása irányította hazánkra a nemzetközi sajtó figyelmét. Szeptemberben az összes média-megjelenés (307 db) 63,8 százaléka negatív volt.

Számszerűen és arányait tekintve is az amerikai sajtó közölte a legtöbb pozitív tónusú írást Magyarországról. 2012-ben összesen 88 előnyös cikket jelentettek meg, amely azt jelenti, hogy az összes megjelenés (840 db) 10,5 százaléka volt pozitív hazánkra nézve. Ennek oka azonban nem a kormányzati gazdaságpolitika elismerése, hanem a Bloomberg és a The Wall Street Journal a forint erősödéséről, vagy a javuló gazdasági hangulatindexről, az államkötvényi hozamok és a költségvetési hiány csökkenéséről szóló beszámolóit. Igaz, ezek a tudósítások is összességében hozzájárultak a magyar gazdaság helyzetének javuló megítéléséhez.

Arányait tekintve a többi figyelt ország kedvezőtlenebb képet festett a magyarországi viszonyokról: az osztrák lapokban a pozitív cikkek aránya 6,1 százalék volt, a többi ország esetében 5 százalék, vagy az alatti. Beszédes adat, hogy a német világsajtó cikkeinek 54,8 százaléka festett negatív képet Magyarországról, s csupán 4,3 százaléka pozitívot. A német sajtó egyébként több esetben az oroszországi tekintélyelvű rendszerhez hasonlította a magyar demokráciát. Az orosz világsajtó cikkeinek is csak 2,7 százaléka közölt pozitív cikket hazánkról. Arányaiban a legnegatívabb képet a svájci (61,5) és a francia sajtó (60,5) közölte.

A Magyarországról legtöbb írást megjelentető 9 lap közül a Bloomberg oldalán volt a legmagasabb a pozitív tónusú cikkek aránya (13,5 százalék), míg a negatív hangvételű cikkek tekintetében a Süddeutsche Zeitung emelkedett ki, amelynek online és nyomtatott kiadásaiban megjelent cikkek 60,8 százalékban hátrányos képet festettek a magyarországi fejleményekről. A közismerten baloldali-liberális irányultságú lap 130 Magyarországgal foglalkozó cikke közül összesen 4 db volt pozitív.

Kiemelt témák

Elemzésünkben 9 kiemelt témát különböztettünk meg, amelybe a Magyarországról szóló cikkek 78,7 százaléka tartozott, összesen 2878 darab. A tematikus híraktivitás vizsgálata alapján megállapítható, hogy a Magyarországról szóló hírek közül a nemzetközi sajtó különösképpen intenzív figyelmet szentelt a kormányzati intézkedéseknek. E téma a világsajtó napirendjének egészét meghatározta, ugyanis a vizsgált lapok egész évben figyelemmel kísérték a magyar kormány legfontosabb lépéseit.

A **kormányzati intézkedések** témaköréhez kapcsolódóan összesen 539 alkalommal szerepelt Magyarország a nemzetközi sajtóban. Tekintettel arra, hogy ezen belül számtalan döntést, törvényjavaslatot tárgyaltak a külföldi lapokban, ezért bár nem kiegyensúlyozottan, de a vizsgált időszak egészén átívelően befolyásolta a téma Magyarország médiaképét. A legtöbb cikk e témakörben (104 db) január hónapban született, amikor egyszerre több, közel azonos súlyú kérdés szerepelt a napirenden. Az év során a legtöbb megjelenés az Alaptörvényről, a jegybanktörvény és a médiatörvény módosításáról, a választási regisztráció bevezetéséről, a felsőoktatási reformról és az adópolitika új irányairól szólt.

A kormányzati intézkedések mérsékelten negatív nemzetközi médiavisszhangot kaptak – a hozzá tartozó polaritás-mutató értéke -0,39 volt. Ez elsősorban azzal magyarázható, hogy az összes megjelenéshez képest magas volt az objektív, tényközlő műfajú cikkek aránya, amelyek semleges hangnemben számoltak be a magyarországi fejleményekről. Másodsorban a téma egészének megítélését javította, hogy az év során több tekintetben megváltoztak az eredeti elképzelések. Ezeket a fejleményeket elismerő hangvételű véleménycikkekben is kommentálta a világsajtó.

A kormányzati intézkedésekkel szám szerint az amerikai és a német sajtó foglalkozott a legtöbbet, 139 és 120 megjelenés született a témában (az összes cikk kb. 16 százaléka mindkét ország esetében). Arányaiban pedig az osztrák sajtóban jelent meg a legtöbb ilyen írás, ahol az összes cikk 19,4 százaléka volt e témával kapcsolatos. Míg az amerikai lapok visszafogottabb stílusban, jellemzően semleges hangvételű hírösszefoglalók és tudósítások formájában tárgyalták a kormányzati lépéseket, addig a német sajtóban a publicisztikák is meghatározó szerepet kaptak, amelyek között a pozitív vagy tárgyilagos hangvételű cikkek aránya elenyésző volt.

Az év második legnagyobb megjelenésszámot generáló témája (531 db) **a magyar gazdaság helyzete** volt. A témához kapcsolódóan szintén januárban jelent meg a legtöbb cikk, összesen 137. A nagy megjelenésszám oka, hogy a Fitch Ratings nemzetközi hitelminősítő ekkor rontotta „BB pluszra” Magyarország adósságának besorolását, ráadásul a magyar gazdaságpolitika bankszektorra gyakorolt hatásáról is jelentettek meg írásokat a külföldi lapok.

A téma médiaképe a kormányzati intézkedésekhez hasonlóan alakult, a polaritás-mutató értéke -0,39 volt. Az egyezőség tulajdonképpen nem meglepő, hiszen a gazdasági helyzetet értékelő írásokban a magyar gazdaságpolitika irányvonalai is terítékre kerültek. Következésképpen a gazdaság állapotának megítélése szorosan összefonódott a kormányzó Fidesz-KDNP politikájának megítélésével.

A témáról az amerikai sajtó cikkezett a legintenzívebben (230 db, az összes cikk 27,4 százaléka), ugyanakkor a brit sajtó is szép számmal közölt írásokat a magyar gazdaság állapotáról. A gazdaságot

érintő kérdéseknek a francia és svájci lapok szentelték a legkisebb figyelmet, ugyanis a svájci Neue Zürcher Zeitung és a Tages-Anzeiger egyaránt inkább a politikai színezetű témákat helyezték előtérbe, ha Magyarországgal foglalkoztak. Ellenben az amerikai Bloomberg és a The Wall Street Journal akár a napi árfolyam-ingadozásról vagy az államkötvények hozamának változásáról is hírt adtak.

2012-ben **Magyarország és az Európai Unió viszonya** is kiemelt figyelmet kapott a nemzetközi sajtóban. A témával összefüggésben összesen 526 írás látott napvilágot. A tematikus híráktívitás alapján megállapítható, hogy a téma időről időre újból napirendre került a nemzetközi médiában, de a legmeghatározóbb időszaknak a január-február számított, amikor 319 írás foglalkozott Magyarországgal és az EU viszonyával. Az év eleji híráktívitás nem véletlen: a Magyarország ellen indított kötelezettségzegési eljárások, Orbán Viktor miniszterelnök felszólalása az Európai Parlamentben, uniós tisztségviselők nyilatkozatai a kifogásolt törvényekről és a kohéziós források felfüggesztésének kilátásba helyezése bőven szolgáltattak muníciót a világsajtónak. A téma mediaképéhez enyhén negatív polaritás-mutató társul (-0,31). A világsajtóból kirajzolódó összképet csak néhány olyan véleménycikk javította, amelyben a viszony meghatározó elemeként a Magyarországgal szemben alkalmazott kettős mércét emlegették. Továbbá, pozitív hatással bírtak azon híradások is, amelyek az uniós támogatások részleges felfüggesztésének megszüntetéséről számoltak be, kiemelve, hogy Magyarország megfelelő lépéseket tett a túlzott hiány kiigazítása érdekében.

A téma iránt a német sajtó mutatta a legnagyobb érdeklődést, amely összesen 140 írásban taglalta Magyarországgal és az Európai Unió viszonyát. Ez a szám nemcsak a téma tekintetében kiemelkedő, hanem a német sajtó éves működésének viszonylatában is, hiszen 2012-ben a német lapok ebben a témában cikkeztek a legtöbbet Magyarországról (az összes megjelenés 18,8 százalékában).

Számos cikk foglalkozott továbbá az **EU-IMF tárgyalások** alakulásával (335 darab), Magyarországgal kapcsolatban az úgynevezett **demokráciakérdéssel** (294 darab), a **szélsőjobb**oldali tendenciákkal (254 darab), valamint a kormány **ellenzékével** (102 darab). A magyar külpolitikáról csak az Európai Unióhoz való viszony és a **Safarov-ügy** kapcsán esett szó (117 darab).

1. TÁBLÁZAT. VIZSGÁLT VILÁGSAJTÓ

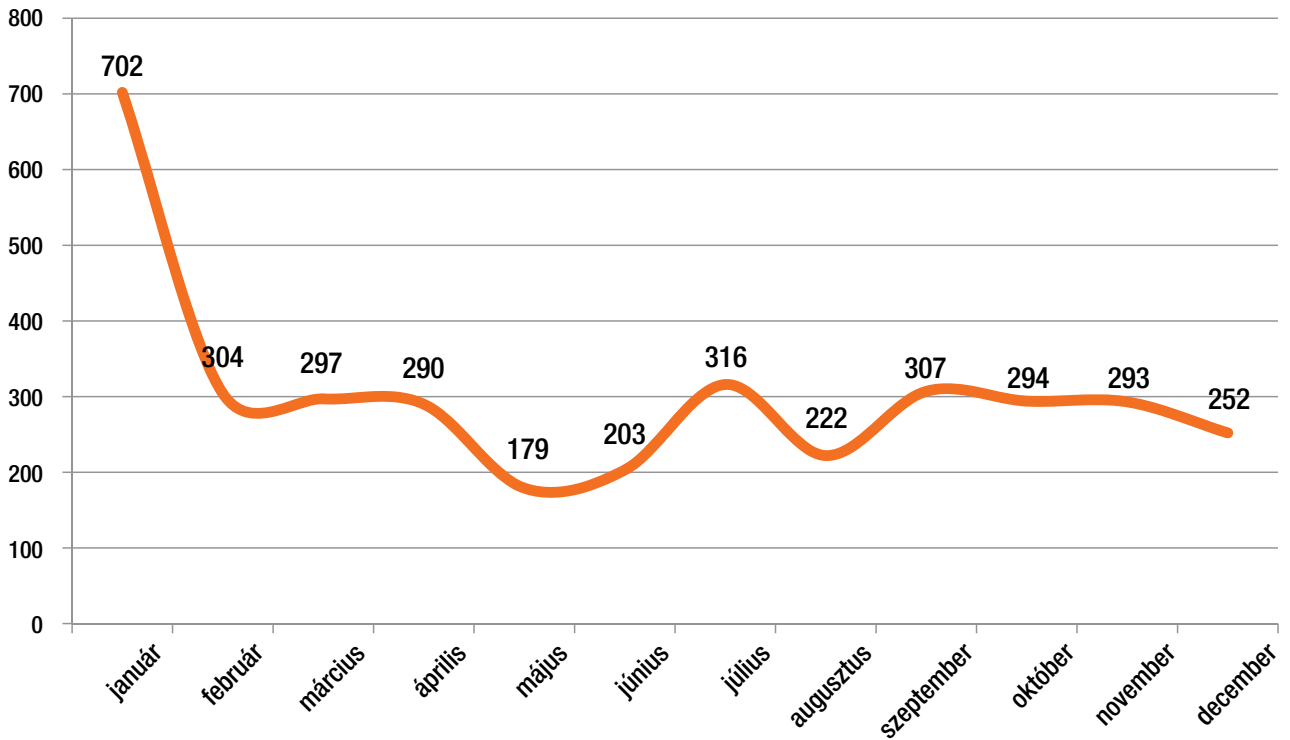
USA	Nagy-Britannia	Németország	Franciaország
Bloomberg	European Voice	Berliner-zeitung.de	Lexpress.fr
International Herald Tribune	Financial Times	Financial Times Deutschland	Le Figaro
The New York Times	Telegraph.co.uk	Frankfurter Allgemeine Zeitung	Le Monde
The Washington Post	The Economist	Frankfurter Rundschau	Nouvelobs.com
The Wall Street Journal	Guardian.co.uk	Handelsblatt	Libération
	Observer.guardian.co.uk	Der Spiegel	
	The Times	Süddeutsche Zeitung	
	Reuters	Tagesspiegel.de	
		Die Welt	
		Die Zeit	
Ausztria	Svájc	Oroszország	
Der Standard	Neue Zürcher Zeitung	Kommerszant	
Die Presse	Tages-Anzeiger	Izvestia.ru	
Kurier.at		Vedomosztyi	
		Ng.ru	
		Rg.ru	
		Ria.ru	
		Lenta.ru	

Fogalommagyarázat

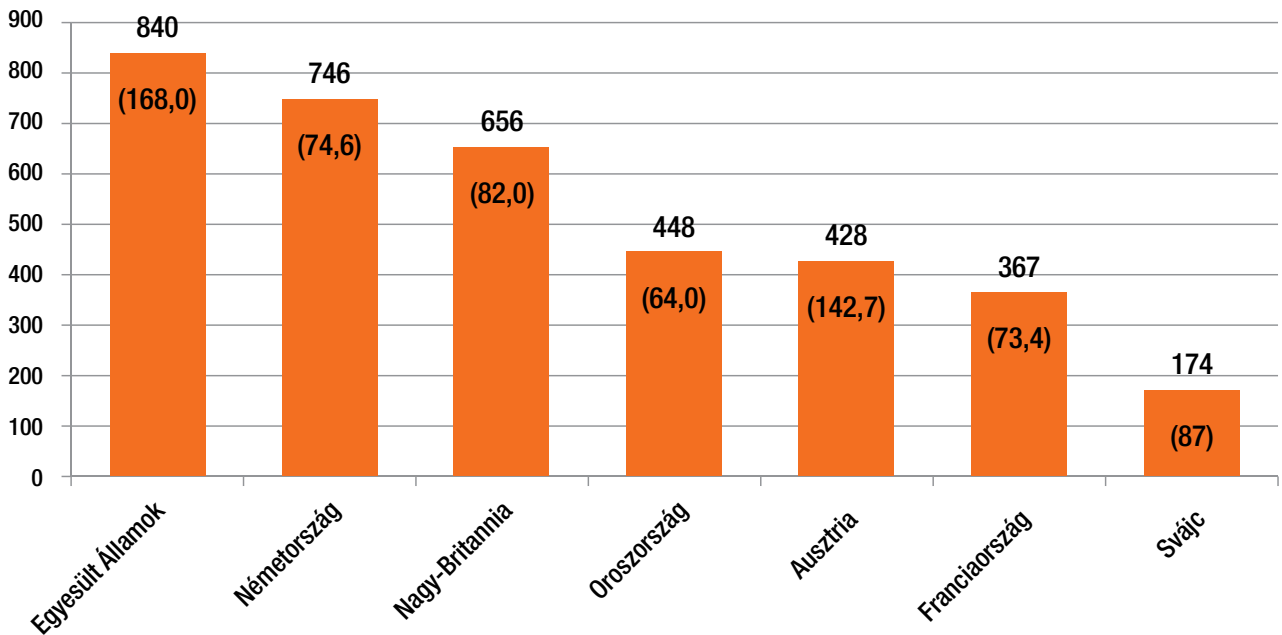
Elemzési egységünk a média-megjelenés. Elemzőink többféle szempont alapján értékelték a megjelenéseket. Az éves elemzés szövegében használt fogalmaink a következők:

- **Nemzetközi média (világsajtó):** Az elemzésben szereplő országok és figyelt lapok köre, amely 7 országot és 40 lapot foglal magába. A részletes lista a mellékelt táblázatban olvasható.
- **Polaritás:** a megjelenésnek Magyarország és a kormányzat médiaképre, ezáltal megítélésére gyakorolt hatását méri. A megjelenés médiaképre gyakorolt hatása szerint háromféle értéket vehet fel: pozitív, negatív vagy semleges. A polaritás értékét átlagszámítással határozzuk meg, az így kapott átlagos érték (terjedelme +1 -től -1 -ig) mutatja egy téma, egy médiaforrás vagy akár az egész év összesített polaritását.
- **Nemzetközi médianapirend:** a következő médiaforrások napirendje: nagy példányszámú külföldi napilapok, az online sajtó legfontosabb médiumai (hírügynökségek és a relevánsabb külföldi napilapok online kiadásai és blog oldalai). A médiaforrások besorolása az olvasottsági adatok, médiafogyasztási szokások, valamint a politikai fontosság, egyfajta szubjektív presztízs értékelése alapján történik.

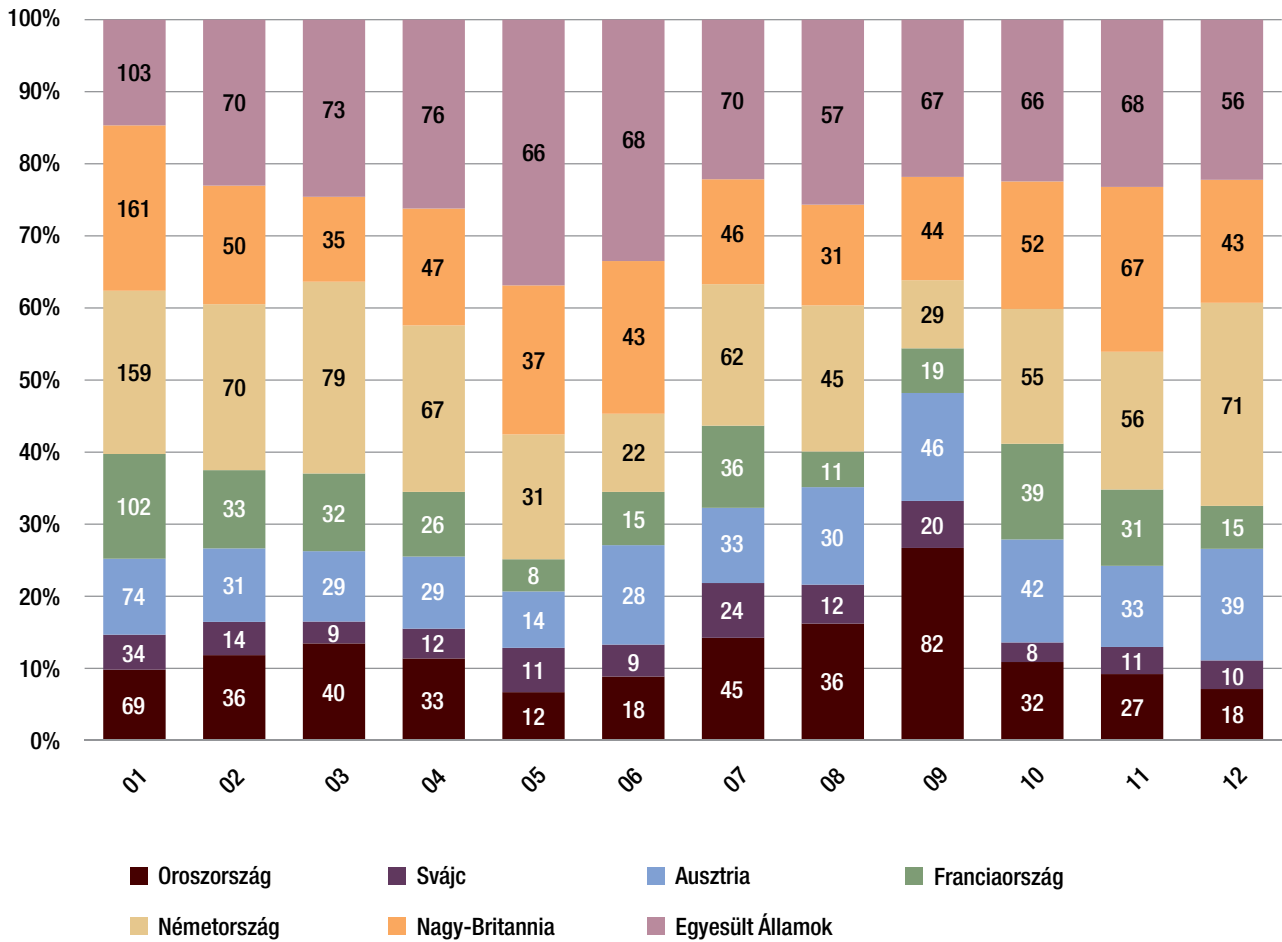
1. ÁBRA. A MAGYARORSZÁGGAL KAPCSOLATOS MÉDIA-MEGJELENÉSEK ÖSSZESÍTETT SZÁMA A VILÁGSAJTÓBAN 2012-BEN (HAVI BONTÁS, DARAB)

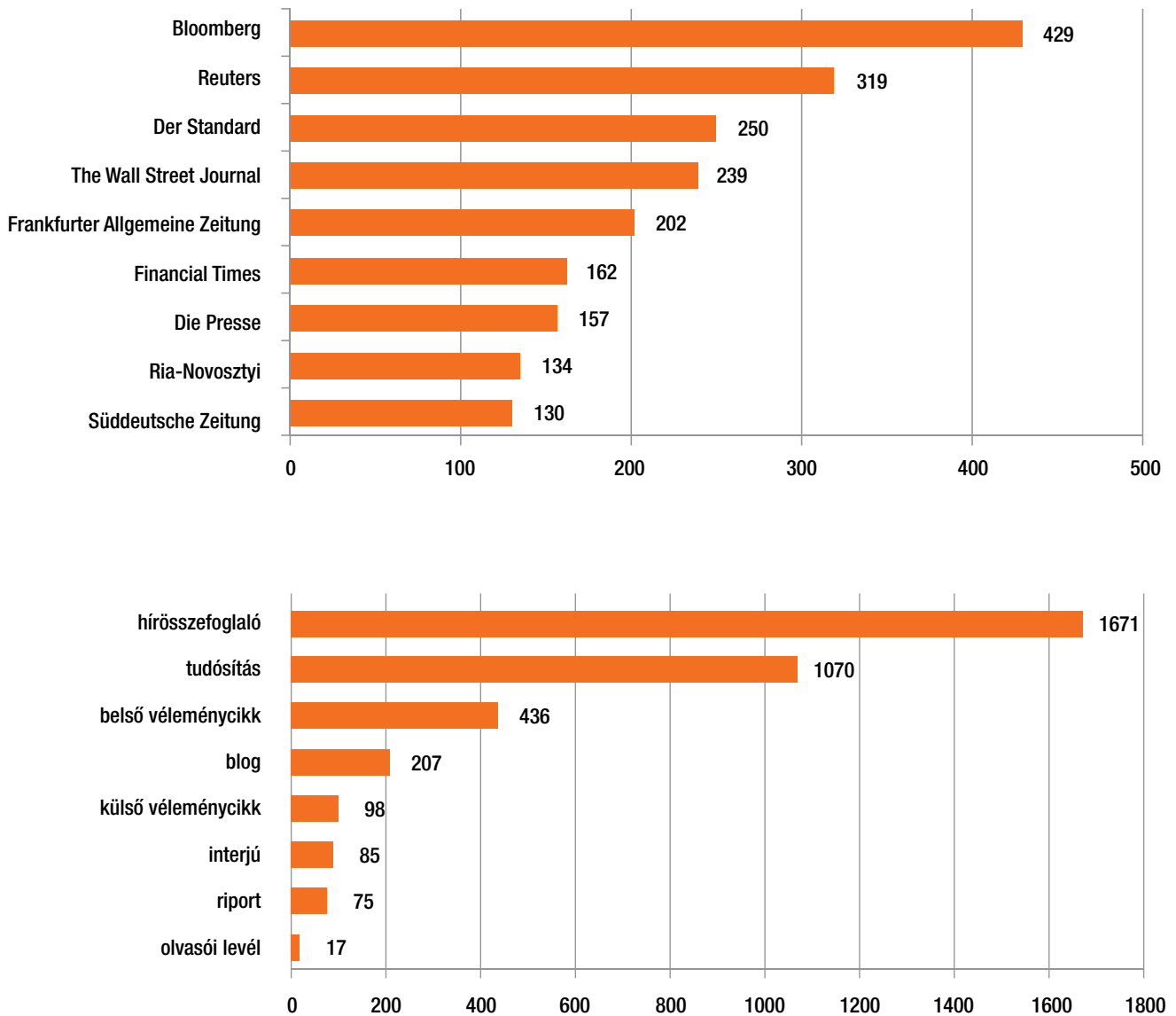
2. ÁBRA. A MAGYARORSZÁGGAL KAPCSOLATOS MÉDIA-MEGJELENÉSEK SZÁMA A VILÁGSAJTÓBAN 2012-BEN, ORSZÁGOK SZERINT (DARAB), ZÁRÓJELBEN A LAPONKÉNTI ÁTLAG

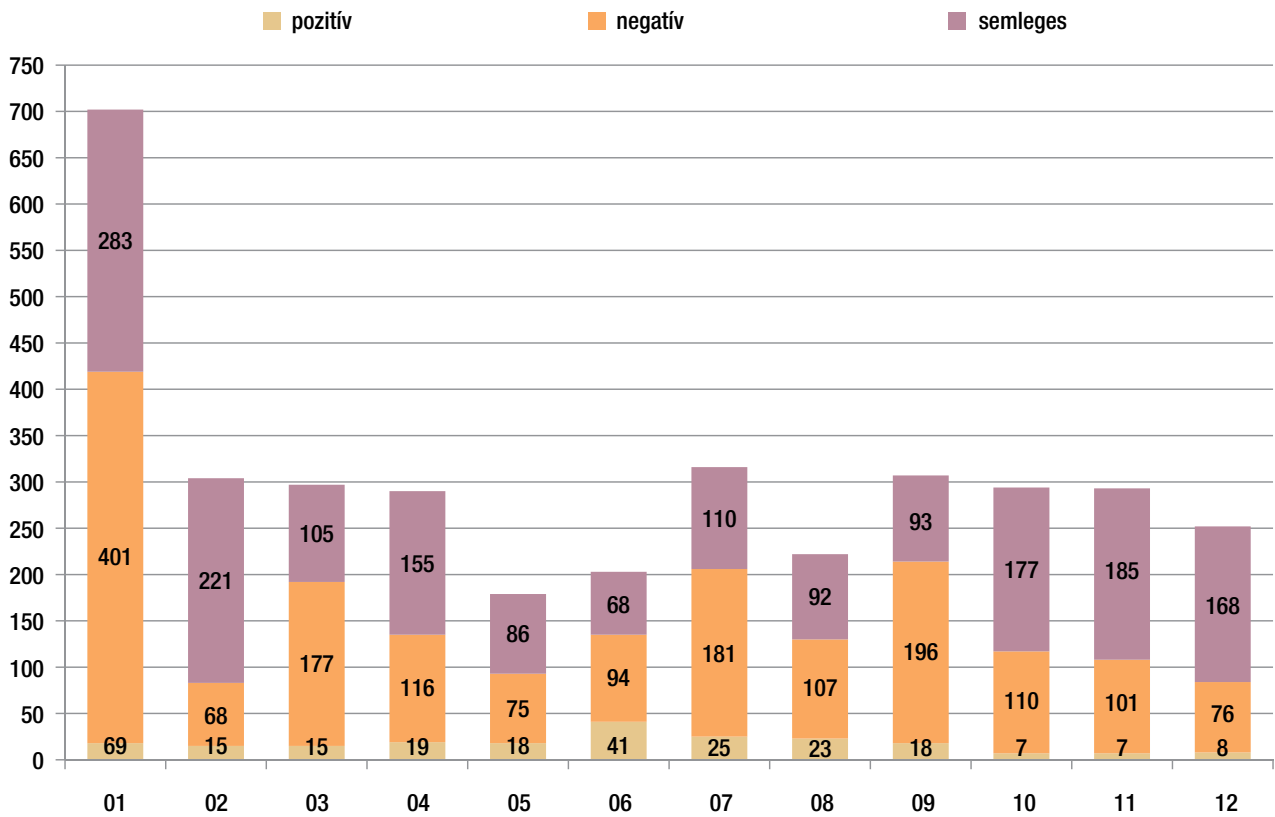
3. ÁBRA. A MAGYARORSZÁGGAL KAPCSOLATOS MÉDIA-MEGJELENÉSEK A VILÁGSAJTÓBAN 2012-BEN, ORSZÁGOK ÉS A MEGJELÉNÉS IDŐPONTJA SZERINT (HAVI BONTÁS, DARAB)

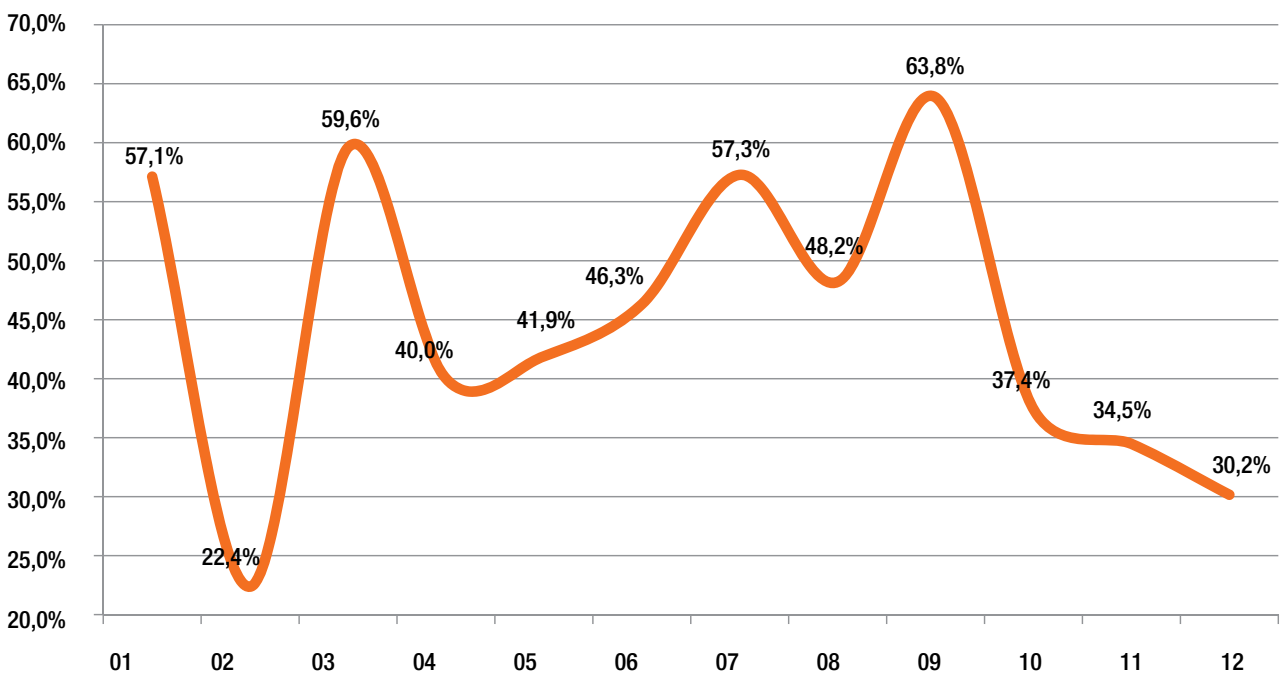
**4. ÁBRA. A MAGYARORSZÁGGAL KAPCSOLATOS MÉDIA-MEGJELENÉSEK SZÁMA 2012-BEN
 A VILÁGSAJTÓBAN, MÉDIAFORRÁSOK ÉS MŰFAJOK SZERINT (DARAB)**

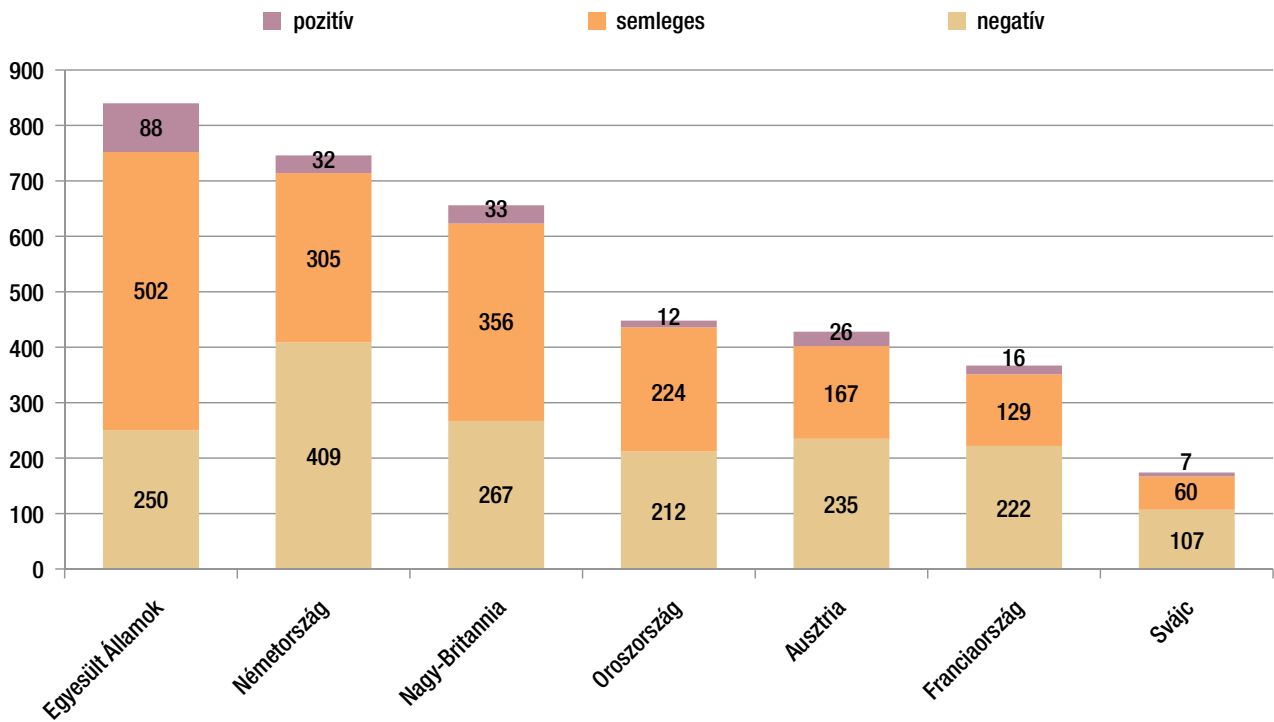
5. ÁBRA. A MAGYARORSZÁGGAL KAPCSOLATOS MÉDIA-MEGJELENÉSEK POLARITÁS SZERINTI MEGOSZLÁSA A VILÁGSAJTÓBAN 2012-BEN, (HAVI BONTÁS, DARAB)

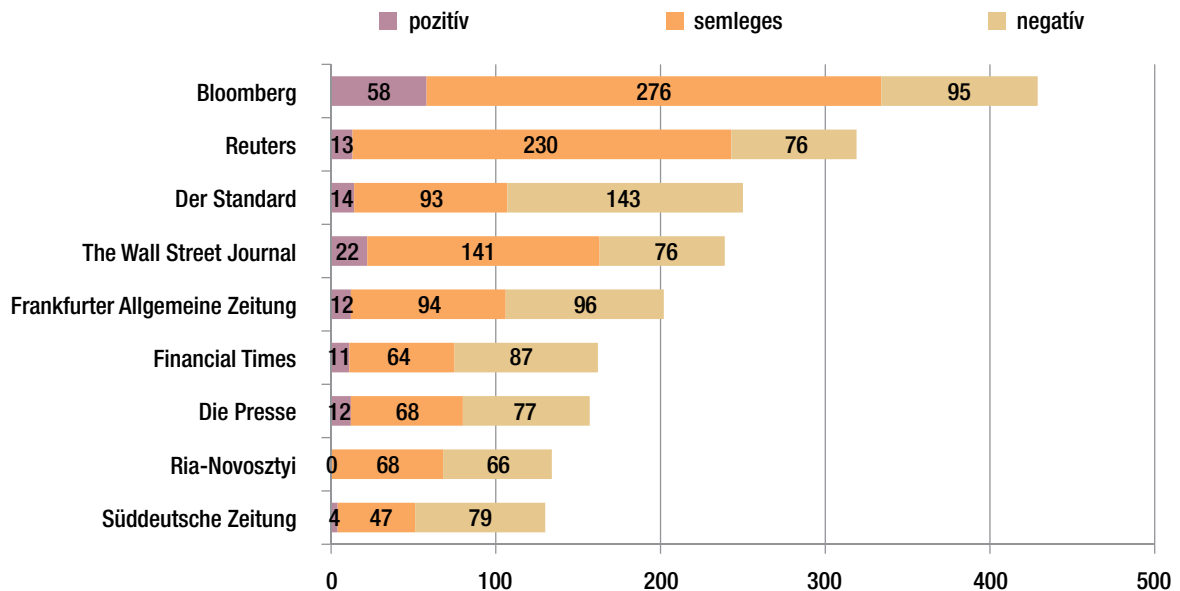
6. ÁBRA. A MAGYARORSZÁGGAL KAPCSOLATOS NEGATÍV POLARITÁSÚ MÉDIA-MEGJELENÉSEK ARÁNYA A VILÁGSAJTÓBAN AZ ÖSSZES MEGJELENÉSEN BELÜL (HAVI BONTÁS, %)

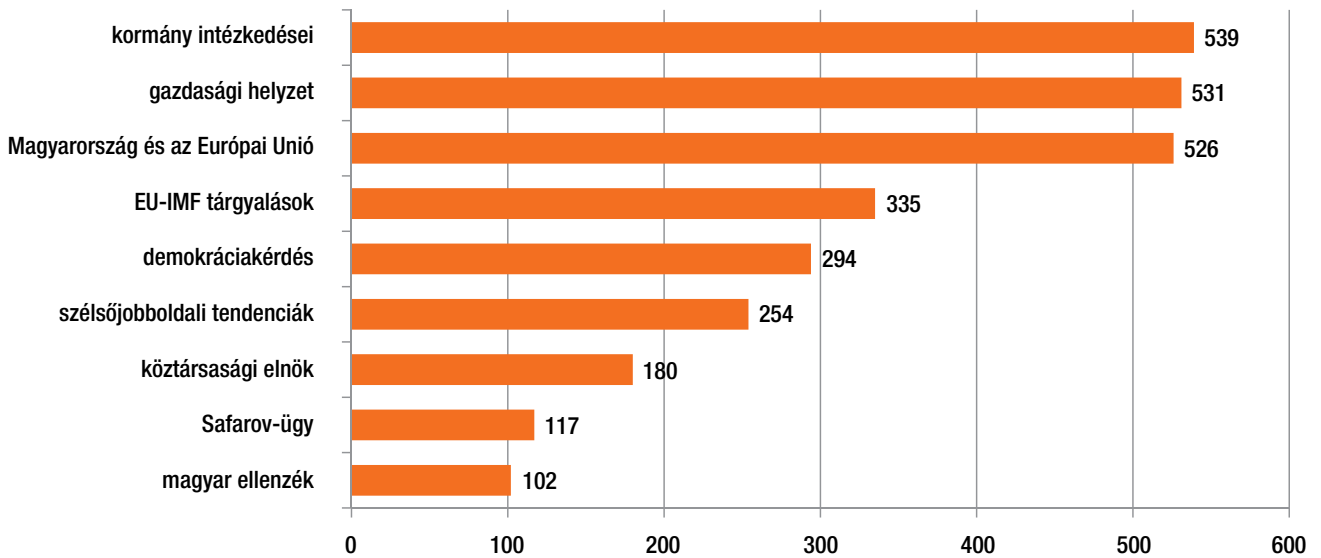
7. ÁBRA. A MAGYARORSZÁGGAL KAPCSOLATOS MÉDIA-MEGJELENÉSEK POLARITÁS SZERINTI MEGOSZLÁSA A VILÁGSAJTÓBAN 2012-BEN, ORSZÁGOK SZERINT (DARAB)

8. ÁBRA. A MAGYARORSZÁGGAL KAPCSOLATOS MÉDIA-MEGJELENÉSEK POLARITÁS SZERINTI MEGOSZLÁSA A VILÁGSAJTÓBAN 2012-BEN, MÉDIAFORRÁSOK SZERINT (DARAB)

9. ÁBRA. A MAGYARORSZÁGGAL KAPCSOLATOS MÉDIA-MEGJELENÉSEK MEGOSZTLÁSA Kiemelt témák szerint összesítve

10. ÁBRA. A KIEMELT TÉMÁK MEGOSZTLÁSA A VILÁGSAJTÓBAN 2012-BEN, (HAVI BONTÁS, DARAB)

